

מפעולות ועד הלשון

רשימת מונחים בתורת השירה

הרשימה הזאת חוברה ע"י הועדה למונחים בתורת השירה שחבריה הם: ד"ר ח. בראדי, פרופ' נ. ה. טורטשינר, ד"ר דוד ילין, ד"ר ח. שירמן ומזכירה ד"ר ז. בן-חיים. חומר ההצעות הומצא למזכירות ע"י הד"ר ח. שירמן, שאף הוא היה המרצה בוועדה. הועדה החלה לטפל בחומר הזה בחורף תרצ"ה ובסיון תרצ"ו הגיעה המלאכה לידי גמר. כדין כל רשימות של מונחים נמסרה אף הרשימה הזאת לפני הַעֲרָכָה לדפוס לאחדים מחברי ועד הלשון אשר מחוץ לוועדה—לעיון. בהערות שרתו את הועדה החברים: ד"ר ש. טשרניחובסקי, ד"ר י. כהן, ש"י עגנון והפרופ' יוסף קלוזנר ותבוא עליהם ברכתה. ההצעות שלא באה עליהן הסכמת רוב חברי הועדה או רוב חברי הועד שנענו לבקשת המזכירות ושלחו לה את הערותיהם, מתפרסמות ברשימה מיוחדת (ב.). לחוות דעת העוסקים במקצוע זה והמעוניינים בו תודתנו נתונה להד"ר נאמן, מורה בגימנסיה ברחביה; בעבור תרגום המונחים לאנגלית.

א. מִנְחָיִם.

alphabetisches Akrostichon	צְרוּפָה אֲלֶפְבֵּיתִית	Abgesang (sirima) the latter portion of a stanza	סוּגְרָת
alphabetical acrost.		Akrostichon acrostic	צְרוּפָה
Akrostichon mit Alphabet in normaler Folge	צְרוּפָה אֲבִגְדִית	Silbenakrostichon syllabic —	צְרוּפַת הַבְּרִיּוֹת
acrostic with alphabet in normal order		Namensakrostichon name acrostic	צְרוּפַת הַשֵּׁם

biceps(— או ~)	(תנועה) מתחצה	Akrostichon	צרופה תשרקית
Blankvers	(טור) חלקי — חסר-חרוז	mit Alphabet	mit Alphabet
blank verse		in umgekehrter Folge	in umgekehrter Folge
Choräus s. Trochäus		acrostic with alphabet in	acrostic with alphabet in
choree (trochee)		inverted order	inverted order
Choriambus (— ~ ~)	עלי-תחתי	Alexandriner	אלכסנדרוני
choriamb		alexandrine	alexandrine
Creticus (— ~ ~)	כרתי	Allegorie	משלה (ור' משלות)
Deklamation (Rezitation)	דקלום	allegory	משולי
recitation		allegorisch	משולי
deklamieren (rezitieren)	דקלם	allegorical	משולי
to recite		allegorisieren	משל
Dezime	עשירי	to allegorise	משל
dichten	שורר	alternierend	מתחלף
to write poetry		alternating	מתחלף
Dichter, Poet	משורר	Anapäst	תחתחתי
poet		anapest	תחתחתי
dichterisch, poetisch	פיוטי	anceps (—)	תנועת מדים
Dichtung, Poesie	שירה	Apokope	הקטעה
poetry		apocope	הקטעה
bukolische)	שירת-רועים	apokopieren	הקטע
Hirten — Dichtung		to apocopate	הקטע
Schäfer—)		Arsis, s. Hebung	עולה
bucolic, pastoral poetry		arsis	עולה
bürgerliche—	שירת-ברגנים	Assonanz	הצללה
middle class—		assonance	הצללה
chorische—	שירת מקהלה	assonieren	הצלל
choric—		to assonate	הצלל
didaktische—, Lehr-	שירה	Aufgesang	פותחת
dichtung		the former half of a stanza	פותחת
didactic—	למודית	Auftakt	אקדמתה
Echodichtung	שירת-הד	anacrusis	אקדמתה
echo-poetry		Ballade	בלדה
Epigonendichtung	" אחרונים	ballade	בלדה
erotische—	" חשק	Barde	מתנה
erotic—		bard	מתנה
klassische—	" מופת	betonen	הטעם
classical—		to stress	הטעם
gelehrte—	" למדנים	Betonung	הטעמה
scholarly—		stress	הטעמה
geistliche—	שירה דתית		
religious—			

elegisches -- elegiac --	דו־טור אֶלְגִּי	Heimatlidung regional--	שִׁיר־מולָּדָת
Elegie elegy	קִינָה אֶלְגִּיָּה	historische -- historical--	שִׁירָה הִיסְטוֹרִית
Elfsilbler hendecasyllable	חֲדָעֶשְׂרִי	höfische Dichtung court-poetry	" חֲצֵרָנִית
Elision (הבלעת הגה בין שתי מלים) elision	הַבְּלָעָה	Liebesdichtung love-poetry	שִׁיר־אֶהְבָּה
Epigone epigone	אֶחְרוֹן אֶחְרוֹנִי	mystische-- mystical--	שִׁירָה מְסוֹתוֹרִית
Epilog epilogue	חֲתִימָה	naive-- naive--	" תְּמִימָה
Epigramm, Sinngedicht epigram	מִכְתָּם	nationale -- national--	" לְאֻמִּית
Epithalamium	שִׁיר־חֲתֻנָּה	naturalistische -- naturalistic--	" הוֹיִתִית
Epos epic	עֲלִילָה	patriotische, vater- ländische -- patriotic--	" פְּטְרִיוֹטִית
komisches-- comical--	" בְּדִיחוֹתִית	pessimistische-- pessimistic--	" יְאוֹשָׁנִית שִׁיר־יְאוֹשׁ
Nationalepos national--	" לְאֻמִּית	polemische -- polemic--	" פּוֹלְמוֹסִית
religiöses-- religious--	" דְּתִית	politische-- political--	" מְדִינִית
Tierepos animal--	עֲלִילֵית בְּעִלֵי חַיִּים	religiöse -- religious--	שִׁיר־קֹדֶשׁ
Epopoea epopee	עֲלִילָה קִטְנָה	romantische romantic	שִׁירָה רוֹמַנְטִית
Euphonie s. Wohlklang		sentimentalische (1)	" שְׂכָלְנִית
Fabel ; א ספור מְשָׁלִי ר' ספורי מְשָׁלִים ; fable (ב ספור מְעֵשָׂה (בדרמה)		symbolische -- symbolic--	" סְמֵלִית
Finale	סִיוֹם	weltliche-- profane--	שִׁיר־חֹל
Flickwort s. Füllsel		Dactylus (~ -- --) dactyl	עֲלֵעֵלִי
Freundschaftsdichtung friendship poetry	שִׁיר־יְדִידוֹת	Distichon distich	דו־טור
Füllsel. Flickwort	מְלוֹאֵית		
Gassenhauer street song	שִׁיר־קְרָנוֹת		

(1) בהוראה שנקבעה ע"י שילר.

katalektisch catalectic	מְקַצֵּעַ	Gedicht poem	שִׁיר
akatalektisch (בלתי מקצָע) acatalectic	שָׁלֵם	Gürtelgedicht	שִׁיר-אָזוּר
Hyperkatalexis hypercatalexis	קִצּוּץ	Liebesgdicht love poem	" אֶהְבֵּה
hyperkatalektisch hypercatalectic	מְקַצֵּץ	religiöses — religious —	פִּיּוּט
Kanzone canzone	קִנְצוֹנָה	relig. Gedichte dichten to write religious poems	פִּיּוּט
Kanzonette canzonette	קִנְצוֹנִית	Hebung, s. Arsis arsis	
Kehrreim, Kehrvehrs, Refrain	פְּזֻמוֹן, חוֹרֵר	Heldenlied heroic song	שִׁיר-גִּבּוּרִים
burden		Heldenepos hero epic	עֲלִילֵית-גִּבּוּרִים
Kehr- strophe	פְּזֻמוֹן-מְחֻרָּוֹת, מְחֻרָּוֹת חוֹרֵר	Hiatus	דְּחִיק-תְּנוּעוֹת
chorus		Hexameter	(משקל) מְשֻׁשָּׁה
Kinderlied children's song	שִׁיר-יְלָדִים	Hofpoet court poet	מְשׁוֹרֵר-הַחֲצַר
Kirchenlied hymn	שִׁיר-כְּנִסְיָה	Hymne, Hymnus hymn	שִׁיר תְּהִלָּה, הַמְנוֹן
Klagelied threnody	קִינָה	Homonymendichtung, Tagnisdichtung (تجنيس)	שִׁירֵת-צְמוּדִים,
Klangfarbe timbre	גוֹן-הַצֵּלִיל	homonym poetry (Tajnis) poetry	
Klangmalerei onomatopoesis	חֲקוּי-צֵלִילִים	Idylle idyl	שְׁלוּיָה
Knittelvers (versus rhopalicus) doggerel	טוֹר לֹא-שְׁקוּל	Improvisation improvisieren to improvise	אֶלְתוֹר אֶלְתֵּר
Komposition (Abfassung) composition	חֲבוּר	Invokation invocation	פְּנִיָּה
Komposition (Stück aus mehreren Teilen)	תְּרַכְּבָת	Jambus (— —) iamb	תְּחָמִי
Konzeption conception	תְּפִיסָה	Jonicus (— — — — — או — — — — —) Ionic	(משקל) יוֹנִי
Kriegslied martial song	שִׁיר-מִלְחָמָה, שִׁיר-קָרֵב	Kakophonie	רַע (הצליל)
		Katalexis catalexis	קִצּוּעַ

Ode	אודָה	Kriegspoese	שִׁירַת מְלָחָמָה, שִׁיר קָרָב
ode		martial poetry	
Panegyrikus	תְּשֻׁבָּה	Kunstlied	שִׁיר־אָמְנִים
panegyric		art song	
Parallelismus	הַקְּבֻלָּה	Kunstpoesie	שִׁירַת־אָמְנִים
parallelism		art poetry	
Parallelismus membrorum	הַקְּבֻלַּת־צְלָעוֹת	Kürze (kurze Silbe)	הַבְּרִיה) קְצָרָה
parallelismus membrorum		short syllable	
Parodie	פְּרוֹדִיָּה	Länge (lange Silbe)	הַבְּרִיה) אָרְפָּה
parody		length	
Penameter	מְחַמָּשׁ (משקל)	Litanei	תַּחֲנוּן
Plagiat	גְּנֵבָה סְפָרוּתִית	litany	
plagiieren	גְּנֹב דְּבָרִים מִן...	Lyrik	לִירִיקָה
Poet s. Dichter	מְשׁוֹרֵר	lyrical poetry	
poetisch s. dichterisch	פּוֹיֵטִי	lyrisch	לִירִי
poeta laureatus	מְשׁוֹרֵר מְעֻטָּר	lyrial	
poet laureate		Gedankenlyrik	לִירִיקָה רְעִיוֹנִית
Poetik	תּוֹרַת־הַשִּׁירָה	thought lyricism	
poetics		Madrigal	מְדְרִיגָל
Preislied	א) שִׁיר תְּהִלָּה (שִׁיר לְתַהֲלָה);	Makame	מַחְבֵּרָת; מְקַמָּה (שם הסוג)
a) song of praise	ב) שִׁיר־פְּרָס	macame	
b) prize song		Meditation	שִׁיר הַתְּבוֹנָנוּת
Prosodie	תּוֹרַת־הַמְּשָׁקֵל	Meisterdichtung	שִׁירַת אָמְנִים (סוג שִׁירִי בעֲלֵי מְלָכָה וְלֹא בְּמִבְּחַן שִׁיר מְצִוִּין)
prosody		poetry of the mastersingers	
Prinzip	עִקְרוֹן...	Melodie	נְעִימָה
principle...		melody	
akzentuierendes,	עִקְרוֹן־הַטָּעֲמָה,	melodisch	נְעִימָתִי
tonisches—	טוֹנִישׁ—	Melodik	נְעִימָתִיּוֹת
tonic—		messen (Silben)	שָׁקֵל
quantitierendes,	עִקְרוֹן־הַכְּמוֹת,	to scan	
syllabisches—	סִילַבִּישׁ—	Metrum	מְשָׁקֵל
syllabic—		metre	
Prolog	פְּתִיחָה	ohne Metrum	לֹא־שָׁקוּל
prologue		without metre	
Quatrain, Vierzeiler	רְבָעִיָּה	metrisch	שָׁקוּל
quatrain		metrical	
Quartett (כחלק השירה)	מְרְבֹעַ	Mora	שָׁהִיָּה
quartet		Musivstil	סְגָנוֹן שְׁבוּצִי
		mosaic style	

Zwischenreim, Schweifreim	בִּינִים	Rätsel, Rätselgedicht riddle, riddle in verse	חִידָה
abdeschen (Reim) (חרוז)	דוּשׁ ב־(חרוז)	Refrain, Kehrreim burden	פְּזוֹמוֹן, חוֹזֵר
abgedroschener ("') hackneyed	נְדוּשׁ ("')	Reim rhyme	חֲרוּז
reimen to rhyme	חָרַז	Binnenreim internal rhyme (within the verse)	— פְּנִימִי
gereimt in rhyme	חֲרוּז	gebrochener— broken—	— שְׁבוּר
Reimprosa מְלִיצָה חֲרוּזִית, חֲרוּזָה rhymed prose		Doppelreim double—	— כְּפּוּל
Reimzwang דַּחַק הַחֲרוּזִי, צֶרֶף... enforcement of the rhyme		durchgehender— rhyme continued throughout a poem	— מְבַרְיָה
Responion response	עֲנִיָּה	gleitender(dreisilbiger)— gliding (triple)—	— מְשֻׁבָּה
Rhythmus rhythm	מְקָצֵב	a) erweiterter enlarged	(א) פְּשׁוּט
Ringwort	מְקַלְעַת	b) reicher rich	(ב) מְרַכֵּב
Ritterpoesie poesie of the knights	שִׁירֵת־אֲבִירִים	gekreuzter — crossed —	— סְרוּג
Romanze romance	רֹמַנְצָה	identischer— identical—	— שְׁנוּי
Rundreim (Ringelge- dicht, Rondeau) rondeau	שִׁיר־שֶׁלֶשֶׁלֶת	Kettenreim, äusserer Mittelreim	— מְשֻׁרְשָׁר
Satire	שְׂנִינָה	reiner— perfect rhyme	— מְצַעִי
schwacher (unbetonter) Teil d. Verses, Senkung, Thesis thesis	יֹרֵד	Strophenreim	— תְּמִים
Sequenz sequence	סְקוּנְצָה	umarmender (umschlin- gender)—	— סוּפִי
Senkung s. Thesis		unreiner— imperfect—	— אֹזֵר
Serenade, Ständchen	מְעַמְדָה סְרִינָדָה	verschränkter —	— גְּרוּעַ
Sextine sextant	שְׁשִׁיָּה	weiblicher — female—	— מְשֻׁלָּב
Silbenzusammen- ziehung contraction	צְמִצּוּם (ההברחה)	männlicher— male—	— רְאוּי
			— עוֹבֵר

Tanzlied dancing-song	שִׁיר־רִקוּדִים	skandieren to scan	קָצַב
Tendenzdichtung poetry (poem) with a purpose	שִׁיר־תְּמַגִּימָה	Soldatenlied soldiers' song	שִׁיר־חֲיָלִים
Tenzone (Streitgedicht) disputation in verse	שִׁיר וְכוּחַ	Sonett sonnet	שִׁיר־זָהָב (סֶנֶט)
Thesis, s. Senkung	יורֵד	Sonettenkranz (סֶנֶטִים)	פְּלִיל שִׁירֵי זָהָב
Terzine, terza rima	שְׁלִישִׁיהַ	Spondäus spondee	מְאַרְךָ
Terzett, Triolett (כחלק השירה)	מְשָׁלוֹשׁ	Spottgedicht satirical poem	שִׁיר־לַעַג
Totenlied	קִינָה (למח, על מח)	Stanze (Oktave) ottava-rima	שְׁמִינָה
Trimeter	מְשָׁלֶשׁ (משקל)	starker (betonter) Teil d. V. arsis	עוֹלָה
jambischer Trimeter iambic —	" תַּחְתִּי	Stollen (piedi) first half of the opening por- tion of a tripartite stanza	תּוֹכָה תּוֹכוֹת
Trinklied drinking song	שִׁיר יַיִן	Strophe stanza	מְחֻרוֹת
Triolett, s. Terzett		asklepiadäisches — Asclepiadic —	" אֶסְקֵלֶפִּיָּדִית
Travestie travesty	עֲקָמָה	glykonäische -- Glyconic —	" גְּלִיקוֹנִית
travestieren	עֲקַם	pherekratäische -- Pherecratic —	" פֶּרֶקְרָטִית
Trochäus, s. Choräus (— —)	עֲלִי	sapphische -- Sapphic —	" סַפִּיָּית
Troubadour (משורר שירי אהבה פרובנסיים)	טְרַבֻּדוֹר	Antistrophe	" כְּנָגֵד
Variation	שְׁנוּי	Leitstrophe	" מְדְרִיכָה
Vers, Verszeile verse	טוֹר	Strophengedicht strophic poem	שִׁיר מְחֻרוֹת
Doppelvers couplet	בֵּית	Synkope syncope	נְסוּג
Leitvers	טוֹר מְדְרִיךְ	synkopieren to syncope	נִסַּג
Verselement element of the verse	יְסוּד הַמְשָׁקֵל (יְסוּד הַמְשָׁקֵל)	Takt (א קָצַב (בכלל), ב) קָצַבָה (יחידה)	א) קָצַב (בכלל), ב) קָצַבָה (יחידה)
Versfuss (metrical) foot	עֲמוּד	Takt measure	א) קָצַב (בכלל), ב) קָצַבָה (יחידה)
Versgedicht poem in verse	שִׁיר בְּתִים		

Volkspoesie popular poetry	שִׁירַת עַם	Versästhetik תּוֹרַת יִפֵּי הַשִּׁירָה verse aesthetics	
Wechselgesang alternate song	מְעִנִית	Verzierungen d. Dichtung poetic ornaments	קְשׁוּטֵי הַשִּׁירָה
Widmungsgedicht dedicatory poem	שִׁיר הַקְדָּשָׁה	Vierzeiler s. Quartett	
Wohlklang s. Euphonie	נְעָם (הצליל)	Vokalismus vocalism	צְרוּף הַתְּנוּעוֹת. מהות...
Wortspiel pun	צְמוּד	Volkslied folk song	שִׁיר עַם
Zäsur caesura	מַפְסָקָה		

ב. הַצְעוֹת לְמִנְחִים

galante Dichtung polite poetry	שִׁירָה אֲדִיבִית	Alliteration alliteration	הַגּוּג
		alliterieren to alliterate	הַגָּג